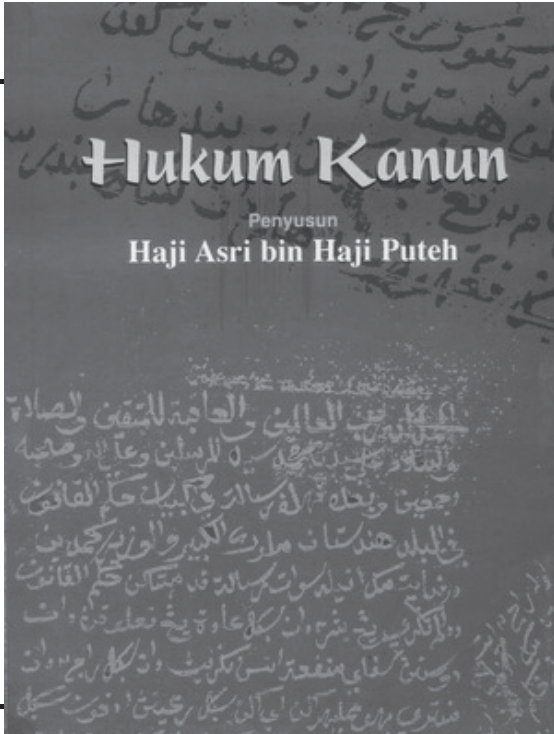

พัฒนาการวรรณกรรมบรูไน

วรรณคดีแต่ละเชื้อชาติ แต่ละภาษาย่อมสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ วัฒนธรรมมลายูบรูไนได้สะท้อนภาพอย่างชัดเจนจากหนังสือ Hukum Kanun ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีค่าของบรูไน แสดงให้เห็นถึงสภาพของบ้านเมืองและความเป็นอยู่ของชาวบรูไนได้เป็นอย่างดี เปรียบเทียบหนังสือเรื่อง Hikayat Hang Tuah ได้แสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวมลายูในมะละกาได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกัน

ความเจริญรุ่งเรืองของแต่ละชาติจะเห็นได้จากวรรณคดีหรือวรรณกรรมของชาตินั้นๆ เพราะงานเขียนสมัยก่อนสะท้อนให้เห็นถึงสภาพและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน เมื่อมีสื่อต่างๆ และแนวคิด

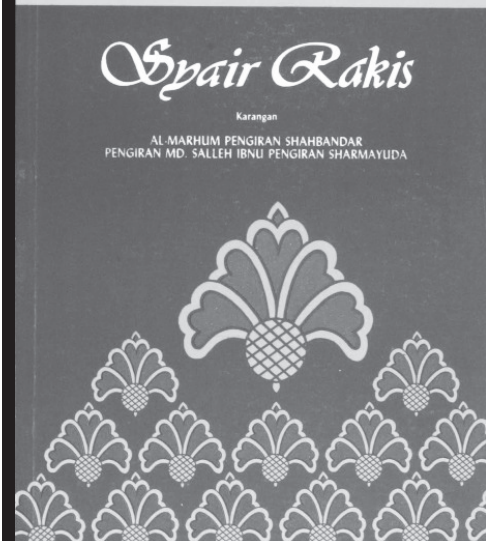
ต่างๆ จากภายนอกประเทศได้เข้าไปบรูไนก็ย่อมมีผลต่อความคิดและความอ่านของนักประพันธ์ด้วย

ตัวอย่างวรรณกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวบรูไนได้ชัดเจนคือ งานเขียนของชาห์บันดาร์โมฮัมหมัดชอลิฮุ ในชะอีร์ (บทร้อยกรองประเภทหนึ่ง) ที่ชื่อว่าชะอีร์รากิส (Shair Rakis) ซึ่งเขียนในช่วงทศวรรษที่ 1840 ในงานเขียนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาในระบบลักษณะผู้ปกครองที่ดีและความสำคัญในการพัฒนาต่างๆ จากชะอีร์ดังกล่าวทำให้ทราบถึงสภาพการปกครองในสมัยนั้น ทราบถึงความสัมพันธ์ของบรูไนกับอังกฤษและคติที่พึงปฏิบัติสำหรับกษัตริย์และอัครเสนาบดีต่างๆ

วรรณกรรมบรูไนมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน แต่ก็ไม่มียุคไหนที่สามารถระบุได้ว่าเริ่มต้นขึ้นเมื่อใด แต่ก็ทราบว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

โดยทั่วไปแล้วงานวรรณกรรมของบรูไนแบ่งได้เป็น 2 สมัย คือ สมัยเก่าและสมัยใหม่ งานวรรณกรรมสมัยเก่า จะเน้นด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่และแฝงด้วยคติเตือนใจ งานวรรณกรรมสมัยเก่ามักจะเล่าจากพ่อสู่ลูก จากลูกสู่หลานจากหลานสู่เหลนไปเรื่อยๆ นับว่าเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ จนมีการบันทึกในระยะเวลาหลัง งานวรรณกรรมสมัยเก่ามีหลายเรื่องที่สำคัญ เช่น เรื่อง Hukum Kanun (กฎหมาย ประเพณี) Dang Rokam (ดังโรกัม) Si Pugul (ซีปูซุต) Puteri Di Jawa (ราชธิดาที่ชวา) และ Syair Awang Semaun (ชะอีร์ อะวัง ซือเฆมาน)

สำหรับวรรณกรรมสมัยใหม่ เริ่มตั้งแต่ทศวรรษที่ 1840 เกิดขึ้นหลังจากที่มีนักศึกษาบรูไนได้เข้าไป

ศึกษาในวิทยาลัยครูสุลต่านอิดริส (MPST) รัฐเปรักของมาเลเซีย ปัจจุบันงานเขียนของชาห์บันดาร์โมฮัมหมัดซอลิฮือถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญระหว่างวรรณกรรมสมัยเก่ากับวรรณกรรมสมัยใหม่

วรรณกรรมสมัยเก่า

วรรณกรรมมลายูบรูไนเริ่มตั้งแต่ชาวมลายูเริ่มใช้ภาษามลายูในการติดต่อสื่อสาร วรรณกรรมสมัยเก่าเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ หรือวรรณกรรมมรดก หรือวรรณกรรมประชาชน เพราะแรกเริ่มทีเดียวเป็นงานวรรณกรรมประเภทบอกเล่าก่อน วรรณกรรมมุขปาฐะมีการพัฒนาอย่างมากในช่วงที่อิทธิพลของฮินดูอาหรับและตะวันตกได้หลั่งไหลเข้าสู่บรูไน วรรณกรรมมุขปาฐะเน้นการบรรยายถึงความเชื่อต่างๆ ของคนสมัยก่อน บรรยายถึงความสำคัญของบุคคลสำคัญๆ เช่น กษัตริย์ ราชบุตร ราชธิดา นอกจากนั้นยังบรรยายสถานที่สำคัญๆ กับความเชื่อเกี่ยวกับสถานที่นั้นๆ ที่สำคัญคือเน้นคติเตือนใจแก่ผู้ฟัง ตัวอย่างเช่น วรรณกรรมเรื่อง “แม่น้ำทองคำ” ซึ่งมีที่มาจากเกาะทองคำ เชื่อกันว่าเกาะทองคำนี้กำลังเคลื่อนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินบรูไน แต่ด้วยเหตุผลบางอย่างทำให้เกาะทองคำไม่พอใจ จึงจมดิ่งสู่ก้นทะเล ที่ตั้งของเกาะทองคำนี้เองเป็นที่มาของวรรณกรรมเรื่อง “แม่น้ำทองคำ”

นอกจากนี้ยังมีที่มาของ Bukit Marikan, Labi, Burong Bangkahok Sang Katak, Padi, Puak Dusun และ Pangkalan Si Baban

นอกจากได้บรรยายถึงบุคคลและสถานที่แล้ว วรรณกรรมบรูไนสมัยเก่ายังได้บรรยายถึงเรื่องราวของสัตว์และแฝงด้วยคติพจน์ เช่น เรื่อง Pelanduk (กระเจง) ซึ่งกล่าวถึงความฉลาดของกระเจงตัวหนึ่งที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาเหนือบรรดาสัตว์ทั้งหลาย ด้วยความฉลาดของกระเจงตัวนั้น ทำให้ได้รับสมญานามว่า “จ้าวป่า” แต่แม้ว่ามันจะฉลาดเพียงใดก็ตาม มันก็ต้องมีการพลาดพลั้งตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต มันต้องพ่ายแพ้ต่อสิ่งที่เล็กกว่า เช่น เหาและตัวหมัด เป็นต้น เรื่องเล่าลักษณะเช่นนี้ มีอยู่ทั่วไปในหมู่ชาวมลายูบรูไน แม้แต่ในสังคมชนบทในปัจจุบัน เช่น เรื่องแมว 40 ตัวกับคนแก่ จะระเฆ่ขาว กษัตริย์แห่งปลาและเรื่องเล่าอื่นๆ

วรรณกรรมมุขปาฐะนอกจากแฝงด้วยคติสอนใจแล้วยังมีลักษณะของความเชื่อเหนือธรรมชาติที่มีในตัวบุคคล สัตว์และสถานที่อีกด้วย ตัวอย่างเช่นในเรื่อง “Awang Semaun” เชื่อกันว่าอะวังซือเฆมาน์กำเนิดเกิดมาในสังคมบรูไน เป็นนักรบที่กล้าหาญชาญชัย มีลูกน้องที่เก่งกาจถึง 14 คน คนที่อาวโสะที่สุดชื่ออะวัง อะลัก เบอตาตาร์ (สุลต่านองค์แรกของบรูไนที่เข้ารับอิสลาม) อะวังซือเฆมาน์ได้เดินทางไปยังยะโฮร์ (รัฐหนึ่งของมาเลเซียปัจจุบัน) โดยใช้เวลาเพียงข้ามวันเท่านั้นเอง นอกจากเรื่องอะวังซือเฆมาน์แล้วยังมีเรื่อง “นาโคดามานิส (Nakhoda Manis-กับตันมานิส)” ซึ่งเป็นเรื่องของนักเดินทางและทำการค้าขายไปยังเมืองต่างๆ จนกลายเป็นคหบดี เมื่อกลับมาถึงบ้านเกิดในบรูไน ชาวเมืองได้ให้การต้อนรับอย่างสมเกียรติ และมารดาของเขาก็ไปต้อนรับด้วย แต่ด้วยความแค้นแค้นของมารดา จึงแต่งตัวสกปรก ด้วยความหยิ่งยะโสโอหังกับตันมานิสกลับไม่ยอมรับว่าเป็นมารดาของตน ทั้งๆ ที่

เขารู้อยู่แกล้งแล้วว่าหญิงเฒ่าคนนั้นคือมารดาของตนเอง ด้วยความโกรธแค้นมารดาของกัปตันมานิสจึงขอพรต่อพระเจ้าให้ลูกออกตัญญูมีอันเป็นไปหลังจากที่กัปตันมานิสได้ล่องเรือไปได้ไม่นานก็เกิดพายุกระหน่ำพัดเรืออย่างหนัก จนเรืออัปปางลงกลางทะเล ทำให้น้ำทะเลมีรสเค็ม เพราะในเรือของกัปตันมานิสได้บรรจุเกลือเป็นจำนวนมาก เรือของกัปตันมานิสเองที่เป็นสาเหตุสำคัญทำให้แม่น้ำบรูไนมีรสเค็ม ส่วนซากเรือและกัปตันมานิสได้กลายเป็นหินปรากฏอยู่ที่หมู่บ้านบรูไน ปิง อาเยร์ (Burong Pingai Ayer)

จะเห็นได้ว่าลักษณะเด่นของวรรณกรรมมุขปาฐะคือการเล่าเรื่องบุคคล สัตว์ และสถานที่ในสมัยก่อน อาจมีอยู่จริง แต่เรื่องเล่าบางอย่างนั้นเกินความจริง อาจจะเป็นจริงหรือไม่จริงก็ได้ แต่วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการเล่าเรื่องนั้นก็คือ ความบันเทิงและให้คำสอนที่ดีๆ การที่เรื่องเล่าต่างๆ บางเรื่องแฝงด้วยอำนาจเหนือธรรมชาติบางอย่างอาจเป็นผลงานอิทธิพลของศาสนาฮินดู หรืออิทธิพลของอัลลอฮ์ในศาสนาอิสลาม

วรรณกรรมสมัยใหม่

วรรณกรรมสมัยใหม่ของบรูไนมีหลายประเภท เช่น กวีนิพนธ์ ซึ่งมีทั้งชะอีร์ (Shair) และซายัค (Sajak) เรื่องสั้น ละคร และนวนิยาย เป็นต้น

กวีนิพนธ์ (Puisi)

กวีนิพนธ์ที่สำคัญในบรูไน ได้แก่ ชะอีร์ (คล้ายกลอนแปด) และซายัค (Sajak-ทำนองสำนวนโวหาร) และบันตน (Pantun) ในปี 1840 หลังจากที่ยับดุลลอฮ์บินยับดุลกอเดร์มูรซี (Abdullah Bin Abdul Kadir Mursyi) ได้แต่งเรื่อง “Hikayat Abdullah” ไม่นานเปอร์เซียร์ ซาห์บันดาร์โมฮัมมัด ซอลิสได้เขียนชะอีร์ขึ้นมาเรื่องหนึ่งชื่อว่า “ชะอีร์ รากิส” (Syair Rakis) เป็นชะอีร์ที่เขียนด้วยลายมือ

เพื่อมอบให้แก่สุลต่านของบรูไน มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการตักเตือนที่แนะ และคำสอนที่อยู่ในรูปของการศึกษาค้นคว้าต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในสมัยนั้นชะอีร์รากิสนับว่าเป็นผลงานที่เริ่มต้นของวรรณกรรมสมัยใหม่ของบรูไน ชะอีร์รากิสยังนับว่าเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาเป็นงานเขียนสั้นๆ แต่ก็ทรงคุณค่า ความตื่นตัวเกี่ยวกับชะอีร์รากิส ต่อมาทำให้ชื่อของเจมส์บรูค (James Brooke) ปรากฏขึ้นมา ซึ่งเป็นคู่แข่งคนสำคัญของสุลต่านบรูไน คนรุ่นใหม่ของบรูไนที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ต่างลงความเห็นว่างานวรรณกรรมมีคุณค่าให้ข้อคิดเชิงอุปมาอุปมัย และสามารถใช้เป็นหลักฐานสำคัญที่จะแสดงถึงความเป็นมาของชาติได้

งานเขียนวรรณกรรมเชิงสร้างสรรค์เจริญรุ่งเรืองเมื่อนักศึกษาที่ศึกษาต่อต่างประเทศได้กลับมาพร้อมกับแนวคิดจิตวิญญาณแห่งความรักชาติ ได้นำวิธีการต่างๆ มาเผยแพร่ภายในประเทศแล้วงานเขียนต่างๆ ก็ได้แพร่กระจายไปสู่ประชาชน

นอกจากชะอีร์รากิสแล้ว ชะอีร์ที่สำคัญก็มี “ชะอีร์อะวังซือเมาไน” ซึ่งมีถึง 30 เล่ม “ชะอีร์ดงบันตันลารางัน” มี 30 เล่ม “ชะอีร์เบอร์ซันจี” ซึ่งเป็นชะอีร์ที่เล่าถึงชีวประวัติของศาสนานบีมุฮัมมัด คือลชา “ชะอีร์นาซีฮัต” (ชะอีร์เตือนใจ)

นอกจากชะอีร์แล้วกวีนิพนธ์ที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งคือบันตน (คล้ายกลอนแปด) ซึ่งสามารถสื่อออกมาให้เห็นจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติโดยทั่วไป เช่น เวทมนต์ คาถาอาคม เพลงร้องออกทะเลของชาวประมง เพลงกล่อมเด็ก และเพลงขับร้องในกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

กวีนิพนธ์อีกประเภทหนึ่ง คือ ซายัค (Sajak) ซึ่งมีบทบาทมากในวรรณกรรมสมัยใหม่โดยเฉพาะในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ซายัคได้รับความนิยมสืบมาถึงปัจจุบัน ในบรูไนซายัคเริ่มปรากฏในช่วง

ทศวรรษที่ 1930 เมื่อมีนักศึกษาบรูไนเข้าไปศึกษาใน MPSI แต่เป็นที่น่าเสียดายผลงานชาຍคได้สูญหายไปเป็นจำนวนมาก เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ชาຍคหายไปเพราะผลพวงของสงคราม

ในสมัยญี่ปุ่นปกครองมลายานัน ญี่ปุ่นได้ตีพิมพ์หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ Berita Malai นิตยสาร Semangat Asia, Fajar Asia หนังสือพิมพ์และนิตยสารเหล่านี้จะเน้นความเป็นเอเชีย งานเขียนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์และนิตยสารเหล่านั้นเชื่อกันว่ามีผลงานชาຍคของกวีบรูไนบางคน เช่น มาซูรีเอส.เอ็น. (Masuri S.N.) ซามัค อิสมาอิล. ชูเมอร์ ชาลัม. บัคเตียร์ เอฟฟันดี.เอ็ม.คิติน.

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง นักศึกษาได้ไปศึกษาต่อที่ MPSI บางคนสนใจงานเขียนประเภทชาຍค ดังนั้น ชาຍคจึงปรากฏอยู่ทั่วไปในหนังสือพิมพ์ นิตยสารประจำปีของ MPSI เช่น หนังสือพิมพ์ Warta Jenaka, Warta Ahad, Warta Negara ส่วนนิตยสารก็มีนิตยสาร Guru, Suluh Malaya นักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้นมีหลายคน เช่น นูร์ โอน์ ลัม, เอช เอ็ม.ซอลิฮู ตามินมาลี (Mata Hayat) เอ็ส.มุหัมมัด (Musba) ชื่อขุนาร์ฮายัต ชูรูมุดา อะนากาตี บรูไนและปุตริดีตันยง แต่ที่โดดเด่นกว่าใครอื่น คือ ยูราฮาลิมในชาຍคเรื่อง “ตางีซันตีรจาเจาะห์” (Tangisan Terjajah-น้ำตาผู้ถูกปกครอง)

งาน “ชาຍค” ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 นี้เอง เมื่ออัปดุลเราะฮูมาน ฮักยีโมฮัมมัดได้เริ่มเขียนแล้วลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ชาลัม ลักษณะเด่นชาຍคสมัยนี้จะเขียนในลักษณะเล่าเรื่องราวด้วยภาษาที่สละสลวยและสัมผัสคล้องจอง นอกจากยูราฮาลิมแล้วก็มีนักกวีที่เขียนชาຍคได้ไพเราะคืออะดีกีอลานาและยะห์ยาเอ็ม.เอ็ส ซึ่งมีลักษณะการใช้ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เนื้อหาของชาຍคจะเน้นพรรณถึงความรักความปรารถนาของคนรัก บรรยายความงามของธรรมชาติและ

ที่ชาดมิได้ก็คือการปลูกจิตสำนึกให้มีความรักชาติ ให้มีความรู้สึกรักแผ่นดินมาตุภูมิ

ต่อมาหนังสือพิมพ์ชาลัมได้หยุดกิจการ มีหนังสือ Berita Brunei เกิดขึ้นในบรรณพิภพ นักเขียนชาຍคจึงมีเวทีลงผลงานของตนต่อไป นอกจากนั้นกวีบรูไนยังได้ตีพิมพ์ชาຍคในหนังสือพิมพ์ Mingguan Malaysia อีกด้วย นับว่าหนังสือทั้งสองฉบับหนึ่งในมาเลเซีย หนึ่งในบรูไน มีบทบาทในการกระตุ้นให้กวีบรูไนได้สร้างผลงานต่อไป กวีบรูไนที่มีผลงานในหนังสือพิมพ์สองฉบับดังกล่าวได้มีหลายท่าน เช่น อะดีกีอลานา (Adi Kelana), มาดาห์ซัตริยา (Madah Satria), อัตมา กืออลานา (Atma Kelana), ซัลมี เม็สรา (Salmi Mesra), บาฮามัน (Bahaman), อะดีรูมี (Adi-Rumi)

ต่อมาเมื่อหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับถูกสั่งปิด นักประพันธ์ชาຍคจึงได้ส่งผลงานไปตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารนอกประเทศบรูไน เช่น Utusan Filem dan Sport, Utusan Zaman, นิตยสาร Mastika และนิตยสาร Bintang

งานเขียนชาຍคได้มีชีวิตชีวาขึ้นอีกในต้นศตวรรษที่ 1960 หลังจากที่ได้มีการตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ “Suara Bakti” ต่อมาหนังสือพิมพ์ “Bintang Harian” ได้

ตีพิมพ์แทน “Suara Bakti” หนังสือพิมพ์ “Bintang Harian” ได้ให้การสนับสนุนงานเขียนประเภทชาวยัคเป็นอย่างดี จนหลายปีต่อมาได้เกิดกวีชาวยัคอีกหลายคน ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1960 สภาภาษาและวัฒนธรรมของบรูไนได้ตีพิมพ์นิตยสาร Bahana ยิ่งทำให้เกิดกวีประเภทนี้มากขึ้นอีก เฉพาะระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน 1966 Bahana ได้ตีพิมพ์ชาวยัคถึง 53 เรื่อง จากนักประพันธ์ถึง 35 คน

เมื่อหนังสือพิมพ์ Bintang Harian ได้ยุบตัวเองในปี 1971 นักประพันธ์ชาวยัคบรูไนก็ได้ส่งผลงานของเขาไปยังหนังสือพิมพ์และนิตยสารในสิงคโปร์และมลายาอีกครั้งหนึ่ง

ลักษณะงานเขียนชาวยัคในยุคแรกจะพรรณนาถึงคนรัก พ่อ แม่ และมาตุภูมิ ต่อมาในทศวรรษที่ 1950 และในทศวรรษที่ 1960-1970 ลักษณะการเขียนก็เปลี่ยนไปบ้าง เช่น มีเรื่องของ การต่อสู้เพื่อแผ่นดิน ความเชื่อในพระเจ้า การเจรจาต่อรองระหว่างประเทศ ปัญหาสังคม ความโศกเศร้า และความทุกข์ยาก ต่อมารูปแบบจะเปลี่ยนเป็นการเล่าเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่นักประพันธ์เขียนชาวยัคขึ้นมา เช่น งานของอะดีก็อลานา เรื่อง Warandan Peristiwa สีสันและเหตุการณ์ ได้บรรยายถึงรัฐธรรมนูญฉบับลายลักษณ์อักษรปี 1962 ในช่วงเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในบรูไน Noorilham ได้เขียนชาวยัคชื่อว่า “Jangan Tanya” (อย่าได้ถาม) ช่วงทศวรรษที่ 1970 ซึ่งเป็นช่วงของแนวความคิดบุนยา (ฮีบปี) ได้เข้าไปในบรูไน ้วยรุ่นบรูไนนิยมชมชอบเป็นอย่างมาก A.S.Isma จึงได้บรรยายถึงเหตุการณ์ในช่วงเวลานั้นในชาวยัคที่ชื่อว่า “Angin Deras Dari Baral-ลมแรงจากตะวันตก”

นอกจากเหตุการณ์ต่างๆ ภายในประเทศแล้ว นักประพันธ์บางคนได้บรรยายเหตุการณ์สำคัญๆ ในต่างประเทศอีกด้วย เช่น งานเขียนของ A.S.Isma และ Mesra ได้เล่าถึงเหตุการณ์ในสงครามเวียดนาม

ในชาวยัคชื่อ “สงครามเวียดนาม” และ “การสู้รบในเวียดนาม” ส่วนงานเขียนของ K.Manis ได้บรรยายถึงการรวมประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้อยู่ในองค์กร ASEAN โดยใช้ชื่อชาวยัคว่า “ASEAN”

เรื่องสั้น

งานเขียนเรื่องสั้นของบรูไนมีขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1930 เริ่มจากเหล่านักศึกษาที่ไปเรียนอยู่ที่ MPSI (มาเลเซียปัจจุบัน) มีตีพิมพ์อยู่มากมายทั้งในนิตยสารหนังสือที่สิงคโปร์ และมลายา นักเขียนเรื่องสั้นหลายคนใช้นามแฝงเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เช่น “ยูราฮาติม” ใช้นามแฝงว่า “Tunas Negara” ในงานเขียนที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง

นักประพันธ์ที่โดดเด่นในสมัยนั้นมีหลายคน เช่น H.M.Saleeh, Musba Mali, Guru Muda, Sekunar Hayat, Yura Halim และ Nur Ain Lam อย่างไรก็ตามเรื่องสั้นที่เขียนในยุคนี้ไม่สามารถหาได้อีกแล้ว ในปัจจุบัน อาจหายสาบสูญไปช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ ได้มีการอ่านเรื่องสั้นออกอากาศทางวิทยุบรูไน (Radio Brunei) อีกด้วยทางวิทยุได้จัดรายการเฉพาะสำหรับเรื่องสั้น นักประพันธ์เรื่องสั้นชื่อดังที่มีผลงานทางวิทยุ ได้แก่ S.Muhanmad (Musba), Kamid Sofyran, Adi-Kelana, Adi Mas, Adi Marhaen และ K.Manis

เมื่อหนังสือพิมพ์ Berita Brunei ได้ยุบตัวลง การเขียนเรื่องสั้นก็มีปัญหาไม่มีเวทีที่จะลง ครั้นจะส่งไปตีพิมพ์ในมาเลเซียก็ยุบเช่นกัน แต่ก็ยังดีที่มีการออกอากาศทางวิทยุบรูไนต่อไป ครั้นเมื่อ ค.ศ.1960 หนังสือพิมพ์ Suara Bakti ได้เริ่มตีพิมพ์งานเขียนเรื่องสั้นจึงเกิดนิยมกันอีก นักเขียนเรื่องสั้นที่เริ่มเป็นที่รู้จักในยุคนี้คือ Arni, Adi Warna,

K.Manis, Adi Marhaen และ Emha Sabah สำหรับ Emha Sabah นอกจากจะมีผลงานเรื่องสั้นใน Suara Bati แล้วยังปรากฏในหนังสือพิมพ์ของมลายาอีกด้วย

ครั้งต่อมาเมื่อ Suara Bakit ได้ยุบตัวเอง นักเขียนประจำจึงได้ให้ความสนใจกับเรื่องสั้นที่ออกอากาศทางวิทยุบ้าง เช่น Adi Warna ลงในหนังสือพิมพ์มลายาอย่าง Utusan Pemuda, Berita Minggu, Mutiara และ Rambulan เช่น Emha Sabah และ Adi Marhaen

ในทศวรรษที่ 1970 นิตยสาร Bahana และ Suara Brunei ถือเป็นศูนย์รวมผลงานวรรณกรรมประเภทต่างๆ รวมถึงเรื่องสั้น ในขณะที่เรื่องสั้นที่ออกอากาศทางวิทยุยังคงมีต่อไป นักเขียนที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในช่วงนี้มี 3 ท่าน คือ

1. Rusman Ali
2. Muslim Burmat
3. Salleh Abd Latif

Muslim Burmat เป็นนักเขียนเรื่องสั้นชาวบรูไนที่เป็นที่รู้จักกันไปถึงต่างประเทศ เรื่องสั้นของเขามีมากมาย ซึ่ง Dewan Bahana dan Pustaka (DBP) ของบรูไนได้ตีพิมพ์ เช่น เรื่อง Pelarian (ผู้อพยพ) นอกจากนั้นคณะกรรมการวรรณกรรมบอร์เนียวได้รวบรวมเรื่องสั้นของ Muslim Burmat ซึ่งมีหลายเรื่อง เช่น

1. Debu Berterbang (ฝุ่นที่ลอยละล่อง)
2. Gelas Ditetas Meja (แก้วบนโต๊ะ)
3. Manisku Sayang (หวานใจของข้า)
4. Punting dalam Gerimis (ก้านไม้พำกลางสายฝนฤดูร้อน)
5. Jalinan dan Pelarian (ความผูกพันและการอพยพ)

ในปี 1982 DBP ได้มีความคิดริเริ่มเพื่อกระตุ้นนักเขียนเรื่องสั้นให้หันมาเขียนเรื่องสั้นมากขึ้น

โดยให้มีการใช้นามแฝง ทำให้นักเขียนมีอิสระในการเขียนมากขึ้น ผู้อ่านได้รับอรรถรสของความรู้สึกและความคิดได้อย่างกว้างขวางขึ้น

รูปแบบการเขียนเรื่องสั้น

รูปแบบในการเขียนเรื่องสั้นมีหลายแบบดังต่อไปนี้

1. เรื่องสั้นที่เป็นแนวของการละคร จะบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งผู้เขียนและบทบาทของนักแสดงได้ให้ข้อคิดเห็นต่อปัญหาที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว เรื่องสั้นแนวนี้นี้จะพบในเรื่อง “การโต้เถียง” โดยคอลบี และ “สำนักงานของเจ้านาย” โดย บุง ออัลกัฟ

2. เรื่องสั้นที่เขียนในรูปแบบของจดหมาย ซึ่งผู้เขียนได้เล่าถึงประสบการณ์ ความคิด และมุมมองของชีวิตประจำวันผ่านจดหมายที่เจาะจงให้ เช่น เพื่อนรัก คนรัก เป็นต้น เรื่องสั้นแนวนี้นี้พบได้ในเรื่องสั้นของไฮรานิมุห์มัดชื่อ “จดหมายถึงฮายาดี” เด็มฮาซาบาห์ เขียน “จดหมายสามฉบับ” อาวังกู ชูไฮลี เขียน “ใบปลิวสำหรับฉัน” และบุง ออัลกัฟ เขียน “จดหมายถึงบาร์บารา”

3. เรื่องสั้นแนวเทคนิคการข่าวที่ได้เสนอโดยนักข่าว ส่วนมากจะพบในเรื่องสั้นของอะห์มัด ซาห์เราะฮ์มาน เรื่องสั้นประเภทนี้มีจุดบกพร่องที่ไม่มีผู้แสดงไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น

4. เรื่องสั้นแนวการสนทนาสั้นๆ เทคนิคการเขียนแนวนี้นี้มักพบในเรื่องสั้นของรุสมันอาลี เรื่อง “กระสุน” และ มัดอัมมีน “\$1.40 ยังไม่รู้ลึก” และเรื่อง “ห้องพี”

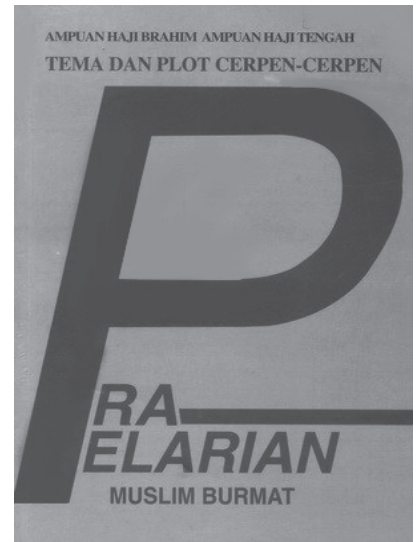
5. เรื่องสั้นแนวบรรยาย ซึ่งเน้นเนื้อเรื่องและเรียบเรียงด้วยภาษาที่กะทัดรัดเหมาะสม โดยทั่วไปแล้วเรื่องสั้นแนวนี้นี้ตัวละครมีบทบาทหลากหลาย เรื่องสั้นส่วนมากจะใช้แนวการเขียนแบบนี้

นวนิยาย

งานเขียนประเภทนวนิยายไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักเขียนบรูไนเท่าที่ควร มีนักเขียน

**jangan
tanya
aku dimana ?
sudah pasti
aku di WARNET**

รุ่นเก่าที่รู้จักกันดี คือ ยูราฮาลิม ด้วยงานเขียนที่ชื่อว่า “Bendahara Menjadi Sultan (เสนาบดีเป็นสุลต่าน) และ Mahkota Yang Berdarah (บัลลังก์เลือด) ซึ่งตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1951 และต่อมาจึงมีผลงานของผู้ติดตามมาเป็นลำดับ นวนิยายของบรูไนถูกสั่งห้ามจากราชาการ ซึ่งขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่ยี่สิบแปด สงครามและบรูไนต้องตกอยู่ใต้การปกครองของอังกฤษอีกครั้ง งานเขียนนวนิยายหลายเล่มถูกส่งไปตีพิมพ์ในสิงคโปร์

ในปี ค.ศ. 1968 Salleh Abdul Latif ได้เขียนนวนิยายเรื่อง *Garis Cerah di aris Cerah di Ufuk Senja* (แสงสว่างที่อุฟุกยามสายอันต์) ซึ่งตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์คณะกรรมการวรรณกรรมบอร์เนียวกิจ และในปี ค.ศ. 1981 DBP ได้ตีพิมพ์ผลงานของเขาอีกครั้งหนึ่ง คือ เรื่อง *Gegasan Semusim*

Muslim Burmat เป็นนักเขียนนวนิยายอีกท่านหนึ่ง ซึ่งมีความสนใจในการเขียนนวนิยายเป็นอย่างมาก นวนิยายเล่มแรกของเขาคือ *Lari Bersama Musim* (หนีพร้อมฤดูกาล) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับคนยากจนที่ต้องใช้ชีวิต

การละคร

สำหรับประเทศบรูไนแล้วการละครถือว่าเป็น

ของใหม่ในแวดวงวรรณกรรมลายูบรูไน แม้ว่าที่จริงแล้วบรูไนได้มีการละครตั้งแต่ยุคสมัยที่ผู้คนยังมีความเชื่อในเรื่องวิญญาณนิยม นับถือภูตผีปีศาจ ในสมัยนั้นมีการกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นประเพณีของชนชาวพื้นเมืองดั้งเดิมของบรูไน เช่น ประเพณีกาไว (Gawai) ของชนเผ่าอีบานเตอรามุก (Teramuk) ของเผ่าดูซุน และประเพณีเบอร์ฮันตูของชาวมลายูบรูไนดั้งเดิม ประเพณีดังกล่าวข้างต้นมีการร้องรำทำเพลงควบคู่ไปกับเสียงดนตรี

หลังจากการเข้ามาของศาสนาฮินดู ประเพณีเหล่านั้นก็ยังแพร่หลายกันมากขึ้น เพราะผสมผสานกับการไหว้เทพเจ้าของชาวฮินดู ซึ่งต้องมีการเต้นรำและถือกันว่าการเต้นรำเป็นสุดยอดของการบูชาเทพเจ้า แม้แต่ศาสนาอิสลามเข้าไปในบรูไนแล้วก็ตามก็ยังไม่สามารถจะขจัดการเต้นรำลงได้ ลักษณะการบูชาเทพเจ้าและภูตผีปีศาจยังสามารถเห็นได้ในปัจจุบันนี้ เพราะชาวพื้นเมืองต่างๆ เหล่านั้นยังมีอยู่

ชาบบรูไนมีความภาคภูมิใจมากที่ประเทศของตนมีประวัติการละครที่เป็นของตนเอง มีนักเขียนละครหลายคน แต่ยังมีประสบการณ์น้อย ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้านการเขียนบท การจัดฉาก การจัดไฟ

แสง สี เสียง นักเขียนที่มีชื่อด้านการละครได้แก่ สุกรี ไชยเมฆมิตร อัจฉริยะกวี, อัจฉริยะหมัด อัจฉริยะอุทิน เอวาฮับ มุหัมหมัด และอัจฉริยะหมัด อรรถาชา

ประวัติการละครในทศวรรษที่ 1940 มีความเคลื่อนไหวเข้ามา และเป็นที่รู้จักของสังคม ชนชั้นสูงเท่านั้น เรื่องในการแสดงยุคนั้นมักเป็นเรื่องจักรๆ วงศ์ๆ เรื่องของกษัตริย์หรือวีรบุรุษ เช่น เรื่อง อินตรา บังชาวัน, ดันตันเซอติยา จูลาลู ลีตริตารา เซอลินดง เดอลีมา อังตูวาร์ อังเจอบัต (วีรบุรุษมะละกา-มหากาพย์มาเลเชีย) นอกจากนั้น ยังมีการละครประเภทตลกโปกฮา ละครเชิงให้ คำแนะนำตักเตือน เช่น ละครอะบู นาวัส (ทำนองเดียวกับศรีธนญชัย) มูซัง เบอร์ยังโกต มัดเจนิน และเจ้า กวางน้อย

ละครเรื่อง *บังชาวันชีบาگیر* เป็นละครที่มีชื่อเสียง อีกเรื่องหนึ่งในปลายทศวรรษที่ 1940 และปลาย ทศวรรษที่ 1950 เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่บ้านชาวบรูไน ทั่วราชอาณาจักร

ต่อมาบทบาทของครูและนักเรียนมีความสำคัญ มากในการแสดงละคร มักแสดงในวันสำคัญๆ เช่น วันพ่อแม่ วันประสูติของสุลต่าน บรรดาครูและ นักเรียนต่างก็ทำกิจกรรมร่วมกันค้นหาเด็กที่มีพรสวรรค์ เพื่อจะได้สืบทอดการแสดงละครต่อไป นักเขียนละครในสมัยนั้นมีหลายคน เช่น สับตู มุหัมหมัด, ฮูเซ็น ยูไซฟ, นูรดิน อับดุลลาตีฟ, มัดนูร์ อูสมาน

แนวของบทละครมักเป็นแนวประวัติศาสตร์ เช่น อังตูวาร์ อังเจอบัต, มือฆัตตีอราวิส, ลักษณะนา บินตัน, สุลต่านมะห์มูดกัตติจุลลัง, ยง บาดู, โกตาบาดู, มันฮูม ตุมบังติรัมปุต เป็นดาอีราชากัม และมะห์โกตา เบอร์ดาระ (บัลลังก์เลือด) กิจกรรมของครูเหล่านั้น ได้แพร่หลายไปจนถึงทศวรรษที่ 1969 และ 1970 แต่ระยะหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงจากยุคก่อนๆ นักเขียนรุ่นใหม่ได้พัฒนาแนวการเขียน เรื่องที่เขียน ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ในสังคม เช่น

การแตกแยกของครอบครัว การแต่งงานที่ถูกบังคับ การทะเลาะกันระหว่างคณะเก่า-คณะใหม่ (ความเชื่อ ของศาสนาอิสลาม) รายชื่อของครูที่เป็นนักเขียน ละครประเภทนี้มีหลายคน เช่น อัจฉริยะหมัดฮูเซ็น, หมอฟาร์ จูมัต, สุไลมานจูจู, สุไลมานมือตาชาต, อัจฉริยะอับดุลเราะห์มาน ยูไซฟ, เปอรังวันยะอุบู

ละครโศกนาฏกรรมที่มีชื่อเสียงในทศวรรษที่ 1960 คือเรื่อง *Bukan Salah Ibu Mengandung* (มิใช่ความผิดของแม่) ซึ่งเขียนโดย อัจฉริยะหมัด ฮูเซ็น ละครดั่งแห่งยุคอีกเรื่องคือละครเรื่อง *ยงบาดู* (Jong Batu) ซึ่งเป็นเรื่องของลูกออกตัญญูต่อแม่ ทยศต่อแม่ ทำยสุดถูกแม่สาปแช่งกลายเป็นหิน อีกเรื่องหนึ่ง ที่จะลืมเสียมิได้เป็นละครอิงประวัติศาสตร์ คือ เรื่องศึกกัสตีลาเป็นเรื่องของ การต่อสู้ของชาวบรูไน กับสเปนที่จะยึดครองบรูไน ทำยสุดชาวบรูไนซึ่ง ต่อสู้ด้วยความกล้าหาญ ด้วยความรักชาติ จึงสามารถปราบสเปนได้สำเร็จ

ละครวิทยุได้เริ่มขึ้นครั้งแรกในทศวรรษที่ 1950 ซึ่งดำเนินการโดยฝ่ายมลายูวิทยุบรูไน โดยมี นักเขียนเพลงวิทยุที่มีชื่อเสียงหลายคน เช่น เอ.วาฮับ มุหัมหมัด, เอ.ยูไซฟ อะห์มัด, อัจฉริยะไซฟ อัจฉริยะอับดุลกอเดร์, กามิด ซิฟิราน, แอด มัส, อัจฉริยะ อะห์มัด อรรถาชา

ในทศวรรษที่ 1960 ละครวิทยุได้พัฒนาขึ้น อย่างรวดเร็ว ปี 1963 ฝ่ายมลายูวิทยุบรูไนได้จัดให้มีการแข่งขันเขียนละครวิทยุ เพื่อค้นหาผู้ที่มีพรสวรรค์ในด้านนี้ โดยกำหนดเรื่อง "อาฏ ะอัยัตบรูไน" (ข้า ประชาชนบรูไน) ในบทละครเรื่องนี้ให้มีความ เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี และความ รับผิดชอบของเด็กที่มีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ของตนเอง

ผลของการตัดสินปรากฏว่า ผู้ได้รับรางวัลที่ 1 ได้แก่ อังกาดิม ผู้ได้รับรางวัลที่ 2 ได้แก่ เอส.โรโมนา และผู้ได้รับรางวัลที่สามได้แก่ นูรอินซาน

ตั้งแต่ละครวิทยุได้ออกอากาศจนถึงทศวรรษที่ 1970 มีนักเขียนบทละครวิทยุรุ่นใหม่เกิดขึ้นหลายคน คือ ฮัจญ์อับดุลเราะห์มานยูโซฟ, มะห์มูดฮัจญ์บาเกีร์, มัสรีฮัจญ์อากิบบ, นาฟิซาห์ ฮัจญ์อาลี, ยามีลาห์ อับดุลละห์

เนื่องในโอกาสเปลี่ยนชื่อเมืองหลวงของบรูไน จากบันดาร์บรูไนเป็นบันดาร์เสรีเบกาวันตามนามของสุลต่าน ก็ได้มีการแสดงละครเวทีขึ้นในสนามกลางของเมืองหลวง โดยสุกรีไซน์เป็นผู้เขียนบทละคร ซึ่งเขียนเกี่ยวกับการเข้ายึดครองบรูไนโดยสเปน แต่ก็ถูกนักบรรณในขับไล่ออกไปได้สำเร็จ ชาวบรูไนจึงอยู่เย็นเป็นสุขสืบต่อมา

ใน ค.ศ. 1975 เมื่อโทรทัศน์สีได้แพร่หลายทั่วไปในสังคมบรูไน และเป็นสื่อสำคัญของรัฐบาล จึงมีการนำเอาละครของสุกรีไซน์มาทำเป็นละครโทรทัศน์ เช่น เรื่องมีมบางุน, เบอรัมมาฟาการ์ มินิจิซิงและชื่อปือลุม เชนจา เบอรัมมาฟาการ์ ส่วนฮามิดอะห์มัดก็มีบทละครโทรทัศน์เรื่อง *ตุงซู บาตูแมเงาะห์* และเรื่อง *นูตามาตา นูตาฮาดี* สำหรับเอ.วาฮับ มุห์มัดก็ไม่ได้ยอมย่อหน้า จึงได้เขียนละครโทรทัศน์เรื่อง *กัมบาลี กือบังกัววัน อีบุ ندا* ละครโทรทัศน์ส่วนมากจะเป็นละครที่ปลุกจิตวิญญาณให้รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ดังได้เห็นจากเรื่อง *มีมบางุน* และ *กัมบาลี ปังกวน อีบุ ندا*

นักประพันธ์ชาวบรูไน

นักประพันธ์บรูไนเท่าที่ทราบจะเขียนโดยแยกประเภทตามงานเขียน ดังนี้

1. ซะแยร์ (Syair)

Pengiran Shahbandar Mohd.Sallch Ibnu Pengiran Sharmayuda

ท่านมีศักดิ์เป็นญาติพี่น้องกับราชาบรูไน มีชีวิตอยู่ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 - ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 บันทึกบางส่วนบอกว่าท่านเคยไปศึกษาต่อ

ยังประเทศฮอลันดา มีบรรดาศักดิ์แรกเป็น “Pengiran Indera Mahkota” และต่อมาจึงได้เลื่อนขั้นเป็น “pengiran Shahbandar” หลังจากได้ถวาย “Syair Rakis” เป็นเครื่องบรรณาการต่อราชาบรูไน ผลงานของท่านคือ “Syair Rakis” ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของประเทศบรูไนตลอดมา

2. ซายัค (Sajak)

Abdul Latif Chuchu

“Latif” เป็นคน “Kampung Kasat” เกิดเมื่อปี 1946 เคยศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยมาลายา (UM) และมหาวิทยาลัยไซส์มาเลเซีย (USM) ท่านเป็นคนที่มีความสามารถในการเขียน “ซายัค” และละครเวที “ซายัค” ที่เป็นผลงานของท่านเองคือ “Kebangkitan, Jeritan และ Apakah Ada” และละครเวทีเรื่อง “Sasterawan Bangsa” เคยได้รับรางวัลที่ 2 ในการแข่งขันละครเวทีของ PBP ในปี 1982

Adi Kelana (Haji Ibrahim bin Haji Mohd.said)

ท่านเป็นคนที่มีความสามารถ เริ่มงานเขียนซายัคครั้งแรกตั้งแต่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยครูสุลต่านอิติริส (MPSI) ปี 1951 มีผลงานเขียนมากมายทั้งที่เป็นซายัค เรื่องสั้น การวิจารณ์ และการแปล มีหนังสือรวมซายัค เรื่อง *Warna dan Peristiwa. Pakatan, Lagu Hari Depan* และ *Puisi-Puisi Nusantara*

Adi Marhaen (Haji Leman bin Ahmad)

เป็นคน “Kampung Kiarong” เกิดปี 1938 เคยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยครูสุลต่านอิติริส(MPSI) ปัจจุบันท่านทำงานอยู่ที่ DBP มีผลงานเกี่ยวกับ “ซายัค” อยู่มากมาย “ซายัค” ที่เป็นผลงานของท่านเองคือ “Sesejuk Udara di Bukit Minden และ Lingkaran Budi” และ “ซายัค” ที่บรรจุนอยู่ในรวม “ซายัค” เรื่อง *Pakatan, Puisi Hidayat II, Sajak-sajak Darnssalam* และ *Puisi-Puisi Nusantara*

**Adi Miscre (Pehin Udana Khatib Haji
Abd.Aziz bin Juncd)**

ท่านเป็นคน Kampung Setia Pahlawan เกิดปี
1941 จบการศึกษาระดับ B.A. สาขากฎหมายอิสลาม

**Adi Rumi (Pehin Udara Khatib Haji Abd
Asis bin Juned)**

ท่านเป็นคน “Kampung Setia Pahlawan” เกิดปี
1941 จบการศึกษาระดับ B.A. สาขากฎหมายอิสลาม
จากมหาวิทยาลัยอัล-อัสฮาร์ มีผลงานเขียน ชัยค
ตั้งแต่ปี 1950 และผลงานเขียนอื่นๆ ที่อยู่ในรูปของ
บทความและการวิจารณ์รวมไปถึงละครเวที,
ละครวิทยุ และบทความทางศาสนา ชัยคของท่าน
บรรจอยู่ในรวม ชัยค เรื่อง Laungan, Puisi
Hadiyat, Puisi Hadiyat II, Pakatan, Puisi-Puisi
Nusantara และ Sajak-sajak Darussalam.
ปัจจุบันท่านเป็นผู้พิพากษาศาลสูงอิสลาม

**Adi wahab (Haji Duming bin Haji Abd.
Wahab)**

ท่านเป็นคน “kampong Limau Manis ” เกิดใน
ปี 1948 มีผลงานเขียนทั้ง ชัยค, เรื่องสั้นและ
บทความ ชัยคของท่านบรรจอยู่ในรวมชัยค เรื่อง
Sajak-Sajak Darusslam.

Asri Ananda (Harun bin Haji Hamzah)
ท่านเกิดเมื่อปี 1949 ที่หมู่บ้าน “Kampung
Batu Apoi” ได้รับการศึกษาจากสิงคโปร์มีผลงาน
ด้านวรรณกรรม ท่านเป็นผู้ที่มีมุ่งมั่นและมีพลังใน
การแต่งชัยค ผลงานเรื่องสั้นที่กระจายเสียง
ทางวิทยุบุรูนายังคงเป็นที่ปกปิดตลอดมา

Awang Ahmad หรือ Awang bin Ahmad
ท่านจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรทาง
วรรณกรรม จากมหาวิทยาลัยนานาชาติจาการ์ต้า
(UNI) ปี 1975 มีผลงานด้านวรรณกรรมมากมาย เช่น
ชัยค, เรื่องสั้น, ละครวิทยุ และการวิจารณ์วรรณกรรม
และใช้นามแฝงว่า A.B.Ahmad. รวมชัยค เรื่อง

“Hanya Untukkmu” ได้รับรางวัลชมเชยในการ
แข่งขันแต่งชัยคของ DBP ปี 1982 ปัจจุบันเป็น
เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการค้นคว้าของ DBP

**Badaruddin H.O. (Haji Badaruddin bin
Pergarah Haji Othman)**

ท่านจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตร M.A.
จากมหาวิทยาลัยอัล-อัสฮาร์ มีผลงานด้านวรรณกรรม
เกี่ยวกับการเขียนบทความทางวรรณกรรมและ
วัฒนธรรม, ชัยค และบทความทางศาสนา งานเขียน
ชัยคของท่านบรรจอยู่ในรวม sajak Laungan,
Puisi Hidayat II, Sajak-Sajak Darussalam,
Pakatan, Lagu Hari Depan และ Puisi Puisi
Nusantara

**Brahim A.H.T. (Brahim bin Ampuan Haji
Tengah)**

ท่านเป็นคนหมู่บ้าน Kampung Pengkakan Batu
เกิดเมื่อปี 1955 สามารถสอบผ่านวิทยาลัยครู
สุลต่านฮัสซันัลโบลเกียห์ เมืองซาบง ปี 1972 ปัจจุบัน
เป็นครูสอนโรงเรียนมัธยม SMJA ผลงานของท่าน
คือ เรื่องสั้น และชัยค และรวม ชัยค เรื่อง Raungan
Katak ของท่านได้รับรางวัลที่ 3 ในการแข่งขันแต่ง
ชัยค ของ DBP ปี 1982

Haji Abdul Saman Kahar
ท่านเกิดในปี 1943 เมือง kampong Lurong
Sikuna จบการศึกษาจากสิงคโปร์และอียิปต์
มหาวิทยาลัยอัล-อัสฮาร์ ประกาศนียบัตร M.A.
สาขากฎหมายอิสลาม เคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญ
มากมาย และปัจจุบันท่านเป็นผู้ช่วยผู้จัดการอยู่ที่
DBP และผลงานด้านวรรณกรรมของท่าน คือ ชัยค
เรื่องสั้น ละครเวที และวิทยุ การเขียนบทความ

Hasnah Taha
ท่านเกิดในปี 1956 ที่ Kuala Belait เคยทำงาน
ที่สำนักข่าว “The Borneo Bulletin” รวมทั้งเป็นผู้
สื่อข่าวและนักปราชญ์จนถึงปี 1979 ผลงานด้าน

วรรณกรรม คือ ซ้ายัค และเรื่องสั้น

Jawawi Haji Ahmad

ท่านเคยผ่านการทำหน้าที่สำคัญๆ มากมาย และปัจจุบันท่านเป็นนักประสาธน์พันธ์อยู่ที่ DBP มีผลงานด้านวรรณกรรม คือ ซ้ายัค เรื่องสั้น และการวิจารณ์วรรณกรรม ผลงานการเขียน ซ้ายัคของท่าน เรื่อง Dari Simpang Jalan yang Berliku ได้รับรางวัลที่ 1 ในการแข่งขันเขียน ซ้ายัค ของ Jubli Perak วิทยาลัยครูสุลต่านฮัสซันนัลโบลเกียห์ เมืองมาดง

K. Manis (Moksin bin Haji Kamis)

ท่านเป็นคน Kampung Tanjung Maya, Tutong เกิดเมื่อปี 1973 ปัจจุบันท่านเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งที่ Tutong ผลงานของท่านคือ เรื่องสั้น ซ้ายัค และการวิจารณ์วรรณกรรม ส่วนซ้ายัค ทั้งหมดของท่านบรรจุอยู่ในรวม Sajak Pakatan และ Puisi Hidayat II

M.I. Mas (Pengiran Mahmud bin Pengiran damit)

ปัจจุบันท่านเป็นอาจารย์ อยู่ที่วิทยาลัยครูฮัสซันนัลโบลเกียห์, มาดง ท่านเริ่มงานเขียนตั้งแต่ปี 1961 มีผลงานเขียนซ้ายัค เรื่องสั้นและการวิจารณ์วรรณกรรม มีซ้ายัครวมเล่มชื่อ Deru (1967) และ Pakatun และรวม ซ้ายัค ของท่านเองเรื่อง Ombak Memukul Pantai (Stensilan)

Noorhaimen (Alimin bin Haji Lumapas Hamid)

ท่านเป็นคน Kampung Lumapas เกิดเมื่อปี 1951 จบการศึกษาจากวิทยาลัยปาดูกาเสรี เบกาวัน สุลต่านมีผลงานด้านวรรณกรรมประเภท “puisi” เรื่องสั้น และวิจารณ์วรรณกรรม ซ้ายัค เรื่อง Masjid ได้รับรางวัลชมเชยในการแข่งขันเขียนซ้ายัค ของ Pejabat Hal Ehwal Agama ปี 1982 รวมกวีนิพนธ์เยาวชนของท่านเรื่อง “Lompat Belalang Terbang

Belalang” และรวมซ้ายัค เรื่อง Mata ก็ได้รับรางวัลชมเชยในปีเดียวกัน ปัจจุบันท่านได้ทำหน้าที่อยู่ที่ DBP

Noorilham (Muhammad bin Abd. Latif)

หลังจากท่านสำเร็จการศึกษาที่วิทยาลัยครูมลายูบรูไน ก็มีความพยายามที่จะเขียน และเรื่องสั้น ท่านเขียนหนังสือเรื่อง Sejarah kesusasteraan Melayu Brunei ปี 1980 และมีผลงานเขียนซ้ายัคบรรจุอยู่ในหนังสือรวมซ้ายัค Deru, Pakatan, Lagu Hari Depan และ Puisi Nusantara ส่วนรวมเรื่อง “Empat Catatan” ได้รับรางวัลชมเชยในการเขียนซ้ายัค ของ DBP ปี 1982 ท่านเคยเป็นนักประพันธ์อาวุโสอยู่ที่ DBP และต่อมาก็ได้ย้ายไปอยู่ที่ศูนย์ประวัติศาสตร์ในตำแหน่งเดิม

Noor Islam (Pehin Khatib Haji Ahmad Bin Abd. Rasak)

ท่านมีผลงานด้านวรรณกรรมเกี่ยวกับเรื่องสั้น, ละคร, ซ้ายัค และเขียนบทความศาสนาซึ่งตีพิมพ์ลงในวารสาร และยังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเป็นครูสอนศาสนา, บรรณารักษ์ และผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ในการให้ความเข้าใจเรื่องศาสนา

Noriah M.S. (Mohd Shahree bin Pehin Orang Kaya Jurulatin Adat Istiadat Diraja Awang Haji Mohd Hussain)

ท่านเป็นชาว Kampung Sungai Kedayaan “A” ปัจจุบันเป็นผู้ตรวจสอบผลงานอาวุโสที่ DBP มีผลงานการเขียนด้านซ้ายัค, เรื่องสั้น, ละคร, เขียนบทความเกี่ยวกับวัฒนธรรมและการวิจารณ์ ซ้ายัค ผลงาน ซ้ายัค อยู่ในรวม ซ้ายัค เรื่อง Pakatan, Lagu Hari Depan และ Puisi-Puisi Nusantara

Pengiran H.J. Muhammad Abd. Rahman หรือ Pengiran Haji Muhammad bin Pengiran Haji Abd. Rahman และเป็นที่รู้จักกันในชื่อ Zairis MS.

ท่านเป็นชาว Temburong เกิดปี 1948 เคยศึกษาในบรูไน, สิงคโปร์ และมาเลเซียตะวันตก ก่อนไปอียิปต์ ท่านมีความสามารถในการเขียน ซ้ายค จนกระทั่งปัจจุบันมีผลงานซ้ายค ของท่าน มากกว่า 100 บท ซ้ายค ของท่านบรรจุรวมอยู่ใน Puisi Hidayat , Puisi Hidayat II , Pakatan, Han in dan Esok, Pancaran Sajak, Kuala Lumpur และ Lapan di Pantai (stensilan) รวมซ้ายค ของ ท่านเรื่อง “Tarah air” ได้รับรางวัลที่ 2 ในการแข่งขัน เขียนซ้ายค ของ DBP ปี 1982

Rahim MS. (Ibrahim bin Haji Muhammad)

เป็นผู้ที่มีความสามารถมากคนหนึ่ง ท่านเคย เป็นอาจารย์สอนอยู่ในวิทยาลัยครูมลายูบรูไน และมีผลงานการเขียนด้านการเขียนบทความซ้ายค เรื่องสั้น และบทวิจารณ์ ทั้งยังเป็นผู้สื่อข่าวของหนังสือ และวารสารในประเทศและต่างประเทศ ผลงาน ของท่านรวมอยู่ในงานเขียนเรื่อง Pancaran Sajak, Pakatan, Hidup Ibaral Surgei, Puisi Hidayat II, Puisi Puisi Nusantara และ Si Putih (รวมเรื่อง สั้นเด็ก) ปัจจุบันท่านทำงานอยู่ที่สำนักงานโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา RTB.

Shawal Lain (Pehin Orang Kaya Ratna Diraja Dato Seri Utama Haji Mihd Lain bin Haji Serudin)

ท่านเป็นชาว ‘Kampung Lurong Sikuna’ เกิดในปี 1936 ท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถและ ประสบการณ์การทำงานมากมาย ปัจจุบันเป็นผู้ นำทางศาสนาและมีหน้าที่ทางราชการในลำดับการ เป็นผู้นำ ท่านมีผลงานด้านวรรณกรรมที่เป็นซ้ายค, เรื่องสั้น, การแสดงละครวิทยุ, เขียนบทความทาง วรรณกรรมและวัฒนธรรม, เป็นนักประพันธ์เพลง และตอบคำถามทางศาสนา ท่านยังเป็นผู้ที่มีผลงาน การเขียนหนังสือเรียนศาสนา และหนังสือสำหรับเด็ก ที่ให้คำอธิบายเกี่ยวกับศาสนาไว้มากมาย

Yahya M.S. (Pehin Tuan Iman Dato Seri Setia HajiYahya binHaji Ibrahim)

ท่านมีนามแฝงว่า ‘Madah Setia’ และ “Yusra Hariry” มีผลงานเขียนซ้ายค “Warna Mrnggugat Zaman” ปี 1986 และงานเขียนที่รวมอยู่ใน “Puisi Hidayat, Huisi Hidayat II, Pakatan, Sajak-sajak Darussalam, Puisi-Puisi Nusantara, Perempuan” และท่านแปลนวนิยายอาหรับ 1 เล่ม เป็นภาษามลายู ปัจจุบันท่านเป็นหัวหน้าผู้พิพากษาด้านศาสนา

Yara Halim (Pergiran Setia Negara pmgiran Haji Mohd Yusof bin Pengiran Haji Abd.Rahin)

ท่านเคยศึกษาในมลายา อังกฤษ และญี่ปุ่น เคยเป็นครู เลขานุการทางราชการและเป็นรัฐมนตรี ท่านมีผลงานด้านการเขียนซ้ายค และแต่งหนังสือ รวมซ้ายค ของท่านคือเรื่อง “Sekayu Tiga Bongri (1965)” และซ้ายค อื่นๆรวมอยู่ใน “Puisi Hidayat, Puisi Hidayat II, Pakatan” และ Puisi-Puisi Nusantara ท่านแต่งหนังสือเรื่อง Pergiran Bendahora Menjadi Sultan (1951) และ “Sejarah Brunei” ร่วมกับ “Jamil Umar”

3. เรื่องสั้น

Issmat (Haji Samad bin Haji Jamahat)

ท่านจบการศึกษาจากวิทยาลัยครูฮัสซันดัลโบ เกียห์ฆาดง มีผลงานด้านวรรณกรรมในสาขาส้ายค, เรื่องสั้น, บทความและละคร เรื่องสั้นของท่านอยู่ ในรวมเรื่องสั้น “Tali Kikik Tali Telaju และ Meniti Gugusan Rasa” เรื่องสั้น “Bapa” และรวม “Puisi” เด็กๆ “Hijau Rintik-Rintik” ได้รับรางวัลชมเชยใน การแข่งขันเขียนเรื่องสั้น และ “Puisi” เด็กของ DBP ปี 1982 ปัจจุบันท่านทำงานเป็นสมาชิกอยู่ใน ASTERAWANI

Muslim Burmat หรือ Haji Muslim bin Haji Burut

ท่านมีผลงานเป็นรวมเรื่องสั้น 6 เล่ม เล่มสุดท้าย

คือเรื่อง “Pelarian” และมีนวนิยายอีก 2 เล่ม คือ “Bersama Musim” และ “Hadiah Sebuah Impian” ได้รับรางวัลที่ 2 ในการประกวดนวนิยายของ DBP (ไม่มีรางวัลที่ 1) และยังเขียนหนังสือเด็กๆ ประมาณ 15 เล่ม

Norsiah Abdul Gopar

เธอเกิดที่ Seria ปี 1952 จบการศึกษาในสาขา “เคมี” จากประเทศอังกฤษ และมีผลงานด้านวรรณกรรมสาขาเรื่องสั้น, เรื่องสั้น “Penantian” ได้รับรางวัลชมเชยในการแข่งขันเขียนเรื่องสั้นของ DBP ปี 1982

Rahim Dulani (Haji Ibrahim bin Haji Ghani)

ท่านจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมลายา สิงคโปร์ ปี 1962 มีผลงานการเขียนเรื่องสั้นอยู่หลายเรื่อง บรรจุอยู่ในรวมเรื่องสั้น “Bersama Rasa, Tali Kikik Tali Teraju และ Meniti Gugusan Rasa”

Rusman Ali (Muhammad Ali bin Haji Abd. Rahim)

ท่านเป็นชาว “Kampung Lurong Dikuna” เกิดเมื่อปี 1947 มีผลงานการเขียนเรื่องสั้นการวิจารณ์ และเขียนบทความ เรื่องสั้นของท่านบรรจุอยู่ในรวมเรื่องสั้น “Bersama Rasa, Tali Kikik Tali Teraju และ Meniti Gugusan Rasa” ปัจจุบันท่านเป็นเจ้าหน้าที่ทางภาษาอยู่ที่ DBP

4. นวนิยาย

Muslim Burmat หรือ (Haji Muslim bin Haji Burut)

ท่านสำเร็จการศึกษาด้านการศึกษาจากลอนดอน มีผลงานเขียนเรื่องสั้น 6 เล่ม เล่มสุดท้ายเรื่อง “Pelarian” และเรื่องสั้นเรื่อง “Hujan Hingga Ke Senja” ได้ที่ 2 ในการประกวดเรื่องสั้นของ DBP ปี 1982 (ไม่มีที่ 1) และมีนวนิยาย 2 เล่ม คือ “Bersama Musim” และ “Hadiah Sebuah Impian” ได้รับรางวัลที่ 2 ในการแข่งขันเขียนนวนิยายของ

DBP ปี 1982 (ไม่มีที่ 1) และท่านได้เขียนหนังสืออ่านของเด็กๆ ประมาณ 15 เล่ม

Salleh ABD. Latif (Mohd, Salleh bin Abd. Latif)

ท่านมีผลงานการเขียนมากมาย มีผลงานด้านเรื่องสั้น, ละครเวทีและวิทยุ, วิจารณ์วรรณกรรม และนวนิยาย นวนิยายของท่านเรื่อง Garis Cera di Ufuk Senja, Gegaran Se Musim และ Hasrat และเรื่องสั้นในรวมเรื่องสั้นชุด Bahasa Rasa, Mentini Gugusan และ Tali Kikik Tali Teraju ก็ได้รับการประกาศยกย่องเช่นกัน นอกจากนั้นยังเขียนบทละครเวที เรื่อง Igau, Sampai ke Mara ได้รับรางวัลชมเชยในการแข่งขันเขียนบทละครเวทีของ DBP ปี 1982

5. ละครเวที

Haji Abd. Rahman Yusof

ท่านสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครูมลายา บรูไน ปี 1974 และต่อที่มหาวิทยาลัยมลายาและมหาวิทยาลัยไซเบอร์มาเลเซีย ปีนัง ปัจจุบันท่านเป็นนักประพันธ์อาวุโส และมีผลงานการประพันธ์สาขาเรื่องสั้นชาวยุค บทความและบทละคร มีชื่อเสียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ เรื่องสั้น “Darah Dading” ได้รับรางวัลชมเชยในการประกวดปี 1982

Haji Abdul Saman Kahar

ท่านเกิดที่ “Kampung Lurong Sikuta” ปี 1943 จบการศึกษาจากอียิปต์ M.A. สาขากฎหมายอิสลาม และเคยทำงานเกี่ยวกับตำแหน่งทางศาสนา และราชการ ปัจจุบันท่านเป็นผู้ช่วยผู้จัดการที่ DBP มีผลงานทางวรรณกรรมทั้งประเภทชาวยุค เรื่องสั้น ละครเวที ละครวิทยุ บทความ และบทภาพยนตร์

Mahmud Haji Bakyr

ท่านเกิดที่ “Kampung Pekilong Muara, Kampung Kir” ปี 1939 ท่านได้รับการศึกษาในมลายูและอังกฤษ เคยเป็นผู้จัดการที่ DBP บรูไน มีผลงานทางวรรณกรรมสาขาชาวยุค เรื่องสั้น ละครเวทีและวิทยุ และเรื่องสั้นที่กระจายเสียงทางวิทยุบรูไนของท่านก็เป็นที่ถูกปิดอยู่นานหลายปี

